

Statsråd Ingvild Kjerkol
Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Deres referanse:

Vår referanse:

Siri Espe, interessepolitisk leder
siri@ungefunksjonshemmede.no

Vår dato:

20.12.2022

Unge funksjonshemmedes krav til statsbudsjettet 2024

Unge funksjonshemmede leverer med dette våre krav til statsbudsjettet for 2024 på Helse- og omsorgsdepartementets områder.

1. En styrket rehabiliteringstjeneste

En god rehabiliteringstjeneste for ungdom og unge voksne med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdom er avgjørende for å forebygge tap av funksjon og forbedre funksjonsevnen. Videre er den samfunnsøkonomiske gevinsten av å satse på rehabilitering stor. På tross av dette har det vært en nedbygging av kapasitet i spesialisthelsetjenesten uten at kapasiteten er bygget tilsvarende opp i primærhelsetjenesten. Samtidig vet vi at det vil bli et økende behov for rehabilitering i helsetjenesten, fordi langt flere vil trenge rehabilitering enn hva som er tilfellet i dag.

Flere evalueringer og rapporter gjennom mange år har vist at det er store utfordringer på rehabiliteringsfeltet. Blant annet har KPMGs rapport til Helsedirektoratet i 2020 avdekket utfordringer med rehabiliteringstjenesten, samt et behov for å styrke feltet. Evalueringen peker på at planen ikke har bidratt til en systematisk og varig styrking av habiliterings- og rehabiliteringsfeltet. Rapporten fremhever særlig seks faktorer som årsaker til at dagens utfordringer vil fortsette:

- Manglende tilrettelegging og insentiver for en mer enhetlig nasjonal tilnærming
- Lite hensiktsmessig og uklar fordeling av ansvar
- Dagens lovfestede ordning med individuell plan og koordinator fungerer dårlig
- Budsjett- og ansvarsfordeling legger ikke til rette for kost-effektiv oppgaveløsning
- Svak styring og manglende lederforankring på nasjonalt nivå
- Svake systemer for erfaringsutveksling og læring

Videre er det uønsket variasjon i tilbudet både mellom sykehus og mellom kommuner, og det er for lite ressurser og kompetanse i kommune- og i spesialisthelsetjenesten. Dette er systematiske mangler som samlet sett fører til at habiliterings- og rehabiliteringsfeltet er for lavt prioritert i norsk helsetjeneste.

Sammen med flere organisasjoner oppfordrer Unge funksjonshemmede regjeringen til å oppnevne en nasjonal tverrsektoriell ekspertgruppe bestående av representanter fra brukerorganisasjoner, profesjonsorganisasjoner, spesialisthelsetjenesten, kommunehelsetjenesten, rehabiliteringsinstitusjoner, KS/kommunene og NAV. En tverrsektoriell ekspertgruppe skal, ut fra behovet for rehabilitering, beskrive hvordan rehabilitering kan tilbys til riktig tid, på riktig nivå med riktig kompetanse - uavhengig av diagnose og hvor i landet man bor - samt modeller for sømløse rehabiliteringstjenester. Utvalget bør særlig vurdere rehabiliteringstilbudet til barn og unge.

Unge funksjonshemmede ber regjeringen:

- *Sette ned en tverrsektoriell ekspertgruppe som foretar en grundig gjennomgang av hele rehabiliteringsfeltet. Utvalget bør særlig vurdere tiltak for styrking av rehabiliteringstilbudet til barn og unge.*

2. Seksuell helse

«Snakk om det! Strategi for seksuell helse (2017-2022)» utgikk opprinnelig 2021, men ble forlenget med et år. I statsbudsjettet for 2023 forlenges strategien med enda et år, og det tas sikte på å lansere en ny strategi i 2023. Unge funksjonshemmede mener arbeidet med en ny strategi for seksuell helse i stor grad må involvere sivilt samfunn, brukerorganisasjoner og - grupper. Det trengs finansiering både til å utarbeide en ny strategi og til å følge opp tiltak og mål i planen fordi det fremdeles er mange steg igjen på veien før målene i «Snakk om det!» er nådd.

Unge funksjonshemmede ber regjeringen:

- *Bevilge minimum 62,3 millioner kroner utover prisvekst over kap. 762, post 73 for å sikre at mål og tiltak i den eksisterende strategien blir fulgt opp frem til ny strategi for seksuell helse ferdigstilles og iverksettes.*

3. Refusjon av egenandeler

I statsbudsjettet for 2023 ble egenandelstaket økt fra 2921 kroner til 3040 kroner. I tillegg øker egenandelen for en del helsetjenester med 3% fra 1. januar 2023, og øvrige egenandeler med 1,5% fra 1. juli 2023. Disse endringene er ikke i seg selv veldig store, men vil ha store konsekvenser for unge voksne med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom fordi økningen kommer på toppen av den store økningen som kom i 2022-budsjettet. Videre øker den prosentvise egenandelen fra 39% til 50% for legemidler og medisinsk forbruksmateriell på blå resept. Økningene i egenandeler og egenandelstak er usosiale, og Unge funksjonshemmede er positive til at Stortinget i 2023 har bedt regjeringen utrede hvordan medisinske kostnader kan fordeles utover kalenderåret. Samtidig vil ikke en fordeling utover kalenderåret i seg selv være nok til å tette den usosiale økningen.

Funksjonshemmede har allerede flere egenandeler enn resten av befolkningen, samt at mange har lavere sosioøkonomisk status enn befolkningen generelt. Økte kostnader på alle samfunnsområder, i tillegg til økningen i egenandeler og egenandelstak vil resultere i at funksjonshemmede får en enda strammere privatøkonomi og dermed kommer enda

dårligere ut enn befolkningen ellers. Regjeringen skriver i Hurdalsplattformen at de vil holde egenandelene på et lavt nivå. Dette burde speiles i statsbudsjettet for 2024.

Unge funksjonshemmede ber regjeringen:

- *Redusere egenandelstaket over kap. 2752, post 72 til maksimum 2022-nivå.*
- *Redusere de prosentvise egenandelene for enkelttjenester, legemidler og medisinsk forbruksmateriell over kap. 2751, post 70 og post 72 til maksimum 2022-nivå.*

4. Satsning på psykisk helse og lavterskeltilbud i kommunene

Unge funksjonshemmede er positive til satsningen på psykisk helse som kom i statsbudsjettet for 2023, og anser det som helt nødvendig å videreføre denne satsningen i statsbudsjettet for 2024. Spesielt mener vi det er behov for en satsning på lavterskeltilbud, herunder skolehelsetjenesten, helsestasjoner, telefon- og chattetjenester og andre samtaletilbud for unge.

Videre mener vi det er behov for høyere prioritering av tiltak som fremmer den psykiske helsen til ungdom og unge voksne med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer. Å leve med en funksjonsnedsettelse eller kronisk sykdom innebærer for mange en psykisk påkjenning. Denne gruppen opplever oftere diskriminering og trakassering, og skårer lavere på levekårs- og livskvalitetsundersøkelser sammenliknet med resten av befolkningen. Unge funksjonshemmede ber derfor om en økt satsning på mestringstilbud og andre lavterskeltilbud rettet mot unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer, inkludert sjeldne diagnoser.

Unge funksjonshemmede ber regjeringen:

- *Videreføre satsningen på psykisk helse med minimum 300 millioner kroner utover prisvekst over kap. 765.*
- *Prioritere mestrings- og lavterskeltilbud til unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer over kap. 762, post 60.*

5. Økt behov for helsepersonell

Norge opplever i dag store utfordringer med manglende helsepersonell i helse- og omsorgssektoren. For å blant annet kunne styrke lavterskeltilbudene i kommunene ønsker Unge funksjonshemmede å understreke at en slik satsning krever en parallell satsning på utdanning og rekruttering av kvalifisert personell. Kvalifisert personell kan være mer enn leger, psykologer og helsesykepleiere. Skolehelsetjenesten spesielt, men også primær- og spesialisthelsetjenesten, kunne hatt god nytte av å inkludere flere yrkesgrupper i sin drift for å bedre møte pasientene eller elevene sine helsebehov. Eksempelvis bør skolehelsetjenesten både ha helsesykepleiere og skolepsykologer, men også sosionomer, miljøterapeuter, miljøarbeidere og helsefagarbeidere for å styrke tjenesten og sikre bedre forebygging, særlig med tanke på psykiske plager blant unge.

Generelt er det et økende behov for helsepersonell i tjenestetilbudene som finnes. I både primær- og spesialisthelsetjenesten er det behov for flere sykepleiere, helsesykepleiere og

psykiatriske sykepleiere. I tillegg er det behov for miljøarbeidere, sosionomer og barne- og ungdomsarbeidere for å sikre at ungdom og unge voksne møter riktig kompetanse i de helsetilbudene de oppsøker. Vi etterlyser derfor en tydelig prioritering av utdanning av helsepersonell i statsbudsjettet for 2024.

Unge funksjonshemmede ber regjeringen.

- *Videreføre bevilgningen på 199 millioner kroner utover prisvekst over kap. 732, post 72-75 til utdanningsstillinger for spesialsykepleiere.*
- *Prioritere utdanning av helsepersonell generelt, og sykepleiere, helsesykepleiere, psykiatriske sykepleiere, barne- og ungdomsarbeidere og helsefagarbeidere spesielt.*

Anmodning om møte

Unge funksjonshemmede ber med dette om et møte med politisk ledelse i departementet for å utdype våre krav til statsbudsjettet for 2024.

Med vennlig hilsen,

...
Generalsekretær
Unge funksjonshemmede

Ingrid Thunem
Styreleder
Unge funksjonshemmede

Kopi: Kulturdepartementet v/Kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen.